

УДК 72

ОСОБЛИВОСТІ СТИЛЕВОГО ПОЄДНАННЯ СТАРОЇ І НОВОЇ АРХІТЕКТУРИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ МІСТ УКРАЇНИ

Воробійов В. В., канд. арх., доц.

*Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
vivavo151151@gmail.com*

Постановка проблеми. Руйнування міст України в ході військових дій, що почалися 24 лютого 2022 року, набули катастрофічного характеру. Їхнє повоєнне відновлення вимагатиме нової методичної бази, що спирається на принципи та прийоми композиційної взаємодії старої та нової архітектури, сучасні технології та властивості фізичного простору в новому астропланетарному циклі, аплікованих на архітектурно-містобудівний досвід попередніх століть. Після Другої Світової війни ця проблема постала перед розбитими містами Західної Європи.

Мета дослідження – показати особливості стилевого поєднання старої і нової архітектури в умовах післявоєнного відновлення міст України.

Результати досліджень. Починаючи з 1948 року і надалі Міжнародна Спілка архітекторів (МСА) розробила прийоми відродження міст з урахуванням поєднання різночасної архітектури.

Для цього було проведено аудит потенціалу восьми основних архітектурних західноєвропейських стилів та заходів їхнього поєднання один з одним: античного стилю, готики, бароко, класицизму, рококо, ампіру, модерну /ар-нуво/, югендстилю, модернізму. Кожен мав регіональні подваріанти, частина яких претендувала на естетичну системну самостійність.

Оцінці підлягали: англійський стиль, барнхаус, бароко, вікторіанський стиль, готика, голландський стиль, деконструктивізм, європейський стиль, італійський стиль, кантрі, класика, колоніальний стиль, конструктивізм, лофт, модерн, мінімалізм, німецький стиль, норвезький стиль, постмодернізм, прованс, стиль прерій (Райта), ранчо, рококо, романський стиль, російський стиль, скандинавський стиль, середземноморський стиль, сучасний стиль, стиль Тюдоров, фахверк, фермерський стиль, фінський стиль, ф'южн, хай-тек, чеський стиль, шале, шато, шведський стиль, етностиль, японський стиль. І цим історія стилів не закінчилась.

Сучасна архітектура ХХ–початку ХХІ століття – явище також вельми багатопланове. У ньому домінують такі стилі та стильові напрями: конструктивізм; хай-тек (з подваріантами); модернізм (з великою кількістю подваріантів); неомодернізм (з подваріантами); кітч (з подваріантами); мінімалізм (з подваріантами); органічна архітектура (з підваріантами); біонічний хай-тек (з подваріантами); параметризм (з великою кількістю подваріантів); бінішелоархітектура; деконструктивізм (з подваріантами); ар-деко (з подваріантами); футуризм (з великою кількістю подваріантів); експресіонізм (з подваріантами); дезавуйована архітектура; великий ряд інших.

В даний час проявили себе і архітектурні стилі майбутнього: параметризм, еніологізм, біокінематизм, еніотрансформеризм, жива (самостворююча себе без участі людини) архітектуроа; аеродинамічна архітектура, акваархітектура та багато інших. Це спричинило формування унікального явища – трьох глобальних стилів.

Перший світовий стиль – модернізм. Другий – параметризм. Він охопив усі масштаби та елементи штучного довкілля людини: від меблів та інтер'єру до міста. Третій глобальний стиль, названий Суперстилем, інтегрує в собі чотири естетичні

вектори: «Арт-архітектуру» (Art-architecture), «Нейче-архітектуру» (Nature-architecture), «Флекси-архітектуру» (Flexie-architecture) та «Екстрим-архітектуру» (Extreme-architecture). Сучасні соціосфера та біосфера з'явилися детермінантами еволюції саме цих трьох глобальних суперстилів.

МСА рекомендував Національним спілкам архітекторів різних країн при відновленні зруйнованих міст такі стильові напрямки: новороби; фасади-маски (у тому числі – старі – на новому; нові – на старому); інспіровану архітектуру; архітектурні цитати; нейтральну архітектуру (будівлі – пломби); будівлі – дзеркала; прозорі будинки; контрастну архітектуру в рамках модульних пропорцій, метра, ритму та стилістики щодо сусідніх будівель; низку інших підходів.

Перелічені прийоми в сучасних умовах повинні доповнюватись високотехнологічними сучасними стилями та стильовими напрямками як для будівель загалом, так і для їх фасадів, зокрема. Включаючи: деконструктивізм (у всіх його стильових напрямках); неопластизм; екологічні стилі; екологізовані стилі; органічну архітектуру; бінішелоархітектуру, екостійку архітектуру; рефлексуючі будівлі (рефлексуючі екологічні будівлі та інші їх різновиди); адаптивні (динамічні) високотехнологічні фасади та будівлі; фасади, що змінюються; інноваційні металеві вентилязовані фасади; біокліматичні фасади; енергетичні фасади; фасади – світлові концентратори; сценічні фасади; параметричні фасади; перфоровані фасади; асоціативні фасади; фактурні та текстурні фасади; сталеві високотехнологічні фасади дзеркального та багатьох інших типів; прозори будівлі; високоінноваційні фасади з нових типів бетонів (самовивідні, з молекулярною пам'яттю форми, інших); розумні будинки без електроніки (на інших технологічних досягненнях); кінетичні фасади; живі фасади (не плутати із зеленими та іншими екологічними та екологізованими фасадами; тут принципово інші технології); розписні фасади; біотек; індустріальний та геометричний хайтек; численні прийоми та стильові напрямки для будинків-вставок, надбудов, прибудов; багато інших.

Усі перелічені стилі повинні моделюватися з урахуванням астропланетарних чинників, роль яких останні сто років не бралася до уваги. Але були завжди базовими у минулому.

Відповідно до цієї теорії кожне нове покоління людей на планеті Земля відрізняється своїм зв'язком з претензіями на конкретні моделі матеріального заповнення простору і своїми рефлексіями на нього. Це означає, що в рамках роботи над рекомендаціями щодо повоєнного відродження городів України архітектори мають створювати такі формоутворення стильового поєднання в старій і новій архітектурі, які відповідають частотним діапазнам шкали електромагнітного спектра нових поколінь і, частково, враховують частоти життя тих, хто відноситься до старших поколінь. Відсутність таких кореляцій створить у населення невибагливість, неприйняття новостворених архітектурно-стильових взаємодій, створить руйнування національної самоідентифікації.

Діапазон сприйняття архітектурних форм у людей, народжених після 1993 року і далі, зі зміною якостей через кожні кілька років, йде в область більш високих частот. Звичайні люди старших поколінь пов'язані сприйняттям із частотами, що лежать нижче за зелену ділянку спектра. Рефлексії нових поколінь наближаються до довжин хвиль поблизу фіолетової ділянки спектра, а найбільш розвинені йдуть у вищі ділянки – ультрафіолетовий, рентгенівський і навіть гама – діапазон. Чим вище статус сприйняття, тим вище потреба вийти в архітектурно-стильових взаємодіях старої та нової споруди певні проєкції фракталів космічних процесів, опущених на Землю. Фрактальність такого роду забезпечує вписування психофізіології людини у механізми

астропланетарних взаємодій Землі та Космосу. Кожній довжині хвилі електромагнітного спектра відповідає своя геометрична конфігурація архітектурної форми, яка використовується при створенні архітектурних стилів, а також форм їхньої взаємодії з колишніми стилями.

У конкретній містобудівній ситуації або локації конкретний підбір різностилевих поєднань в архітектурі відновлюваних і новостворених будівель повинен визначатися фахівцями на основі ретельного передпроектного архітектурно-мистецького, семантичного, містобудівного та інших видів аналізу. Має бути велика робота зі створення середовища, що переводить самоідентифікацію людей на новий якісний і кількісний рівень. Сучасна Західна Європа та інші континенти планети демонструють велику палітру таких творчих можливостей, що й має бути адаптовано стосовно менталітету нації.

Висновки. Методика стійкого архітектурно-стильового поєднання старих та нових будівель має спиратися: на рекомендації Міжнародної спілки архітекторів; на облік сучасних архітектурно-стильових напрямів, що розробляються на основі новітніх досягнень у будівельно-технологічних, інженерно-технічних та інших галузях знань; на облік принципів підбору архітектурно-стильових геометричних форм як генераторів випромінювань, пов'язаних із мінливими астропланетарними циклами, у просторі яких функціонує людський організм; на облік психофізіологічних рефлексій людини у контексті візуального сприйняття архітектурного середовища, пов'язаних із зміною частот та довжин хвиль електромагнітного спектра у новому астропланетарному циклі; на облік особливостей сприйняття архітектурно-стильових форм представниками різними поколіннями людей, включаючи покоління X, Y, Z, наступні. Кожне з поколінь має свої переваги (відносини) у галузі архітектурних стилів як систем входження до резонансних відносин із Землею та Космосом.